

Västra Klagstorps kyrka

Lunds stift

Fasad mot sydväst.

Kulturhistorisk karaktäristik och bedömning

KRISTINA SIMONSSON, 2018-05-07

jais
arkitekter Svenska kyrkan
LUNDS STIFT

—

Västra Klagstorps kyrka

Limhamns församling, Malmö pastorat, Lunds stift

Västra Klagstorp socken, Malmö Klagstorp 56:1-husnr 1, Malmö kommun, Skåne län, Skåne

Beskrivning och historik

Kyrkomiljön

Västra Klagstorp är en liten by på slätten söder om Malmö. Byn ligger i ett öppet, platt åkerlandskap med friliggande gårdar. Fyra kilometer västerut ligger Klagshamn vid havet.

Flygbild från öster. Foto: Pär-Martin Hedberg.

Fornlämningar visar att området har varit bebott sen flera tusen år. Ändelsen – torp anses härleds till den grupp namn som tillkom under vikingatiden. Äldre skriftlig form är Clauxthorp från 1369. Fram till 1885 var byn och socknens namn endast Klagstorp som då fick tillägget västra.

Före enskiftet låg byn samlad kring kyrkan och jorden omkring var indelad i smala tegar. En brand 1790 ödelade tre gårdar och sju gatehus men kyrkan klarade sig. Vid enskiftet 1805 sammanfördes jorden till större enheter och gårdarna flyttades ut. Före enskiftet fanns det 17 gårdar inne i byn, en kvarn, skola med fattighus och några gatehus. Av gårdarna var bara sex kvar efter enskiftet. Järnvägen mellan Malmö och Trelleborg invigdes 1886. Det dröjde till 1907 innan tåget stannade i Västra Klagstorp som fick station med postkontor.

Klagshamn, som är en sammanslagning av namnet Västra Klagstorps hamn, ligger vid havet väster om byn. I Klagshamn anlades en kalkbrottsindustri 1896 och en cementfabrik 1903 vilket utvecklade samhället med nya bostäder, affärer, skolor och sjukhus. Driften av kalkindustrin upphörde 1939 och Klagshamns expansion avstannade. Från 1800-talet och till 1940-talet dominerade frikyrkorna i Klagshamn, kanske på grund av avståndet till kyrkan i Västra Klagstorp. Efter en stillastående period har Klagshamn från 1990-talet och framåt utökats med många nya bostäder kring det nu vattenfyllda kalkbrottet som blivit en sjö.

Västra Klagstorp är fortfarande en liten by. Fyra gårdar är kvar sen tiden före skiftet. Byn har på senare år utökats söderut med fristående enfamiljshus. Idag finns en förskola i byn, ingen övrig service. Samhället är ett pendlarsamhälle. I byn ligger Kvarndala fyrhängade gård som testamenterades till "Föreningen Klagshamns och V Klagstorps Historia" och som numera innehåller museum och samlingslokal.

Kyrkoanläggningen ligger mitt i byn längs Tygelsjövägen som går i en böj genom byn. I söder gränsar anläggningen mot den gamla skolan av tegel byggd 1905 som varit församlingshem men nyligen är såld. Västerut ligger kringbyggda gårdar, norrut åker och österut ligger hus längs byvägen.

Kyrkobyggnaden

Västra Klagstorps kyrka har medeltida ursprung men är idag till största delen en 1800-tals kyrka. Medeltidskyrkan byggdes troligen i slutet av 1100-talet och bestod av långhus med kor och absid. Byggnaden tillskrivs en lärjunge till Mårten Stenmästare som var verksam med Lunds domkyrka. Sannolikt på 1200 eller 1300-tal tillkom ett brett västtorn med tvärrektangulär plan. Torn med denna utformning anses ofta haft samband med en huvudgård och storman. Kyrktornen i Skåne har haft flera olika funktioner som skiftat under århundranden. Tornen kan ha fungerat som försvarstorn, magasin, doprum, gravrum eller klocktorn. Klockstolens virke är daterat till mitten av 1400-talet, men är byggd av återanvänt virke, sannolikt från en fristående klockstapel.

Tornet har förmodligen byggts om och till vid olika byggnadsetapper, men någon murverksundersökning är inte gjord som kan klargöra detta.

Kyrkan byggdes till vid flera tillfällen under medeltiden med vapenhus och sakristia och valv slogs.

I slutet av 1791 var tornet bristfälligt och reparerades, den södra sidan nymurades. 1823 revs södra vapenhuset och en korsarm byggdes. Ingången flyttades från södra sidan till en ny port i väster i tornet. På 1840-talet rivs en pelare som bär flera valv i den gamla kyrkan, vilket gör att valven måste rivas. Domkyrkoarkitekt C G Brunius var mycket kritisk till hur kyrkorna i Västra Klagstorp och Tygelsjö förändrats. Kyrkans skick och den stora befolkningsexpansionen under 1800-talet krävde en ny större kyrka. 1884 revs hela kyrkan utom tornet.

Den nya kyrkan ritades av byggmästare N Andersson som även uppförde kyrkan vilken stod klar 1885. Från den gamla kyrkan behölls bland annat altaruppsats, predikstol, orgel, klockor och dopfont. Kyrkan uppfördes i rött tegel med långhus och ett femsidigt kor medan tornet behölls. En ny ingångsportal byggdes i tornet. Långhusets innerväggar målades med kvaderindelning. Taket i långhuset pryddes med röda rankor och korets tak målades blått med fastsatta stjärnor i gulmetall. Alla invändiga snickerier målades i ekådring.

1916 byggdes orgelfasaden och orgelläktaren om efter förslag av Theodor Wåhlin. Läktaren får ett nytt framsprång.

1939 gjordes en renovering efter förslag av domkyrkoarkitekt Eiler Græbe. All golvbeläggning byttes till kalksten, pannrum anlades, nya ytterdörrar, ny trappa till orgelläktaren, ny dörr mellan vapenhus och kyrksal. Altarskranket som avdelade sakristian togs bort. Portalen vid huvudentrén som byggdes 1885 revs och en ny murades upp med handslaget tegel. All interiör och inredning målades om, taken och väggarnas dekor togs bort.

Kyrkans takstolar och inredning har flera gånger varit angripna av skadeinsekter och sanerades bland annat 1964 och 1970.

Tornets tak lades om med nytt blytak 1969.

1971 ingick församlingen i Malmö kyrkliga samfällighet sedan Bunkeflo kommun slagits samman med Malmö.

1975 utfördes lagning av söndervittrat tegel på strävpelare och fasader.

1977 underbyggdes orgelläktaren med väntrum, sakristia och toalett, efter förslag av Pantektor. Sex bänkrader på ömse sidor mittgången togs bort. Kyrkorummet målades om med alkyl- och akrylatfärg.

1983 gjordes en dendrokronologisk undersökning av klockstolen och tornets bjälklag som daterades till mitten av 1400-talet. Virket är återanvänt och antas ha tillkommit

vid en ombyggnad av tornet.

1994 åtgärdades fukt i vapenhuset. Väggarna var målade med olämplig färg som togs bort och väggarna stryks istället med kalkfärg.

2004 målades fasaderna och golven i sakristia och väntrum byts från textil till klinker.

2012 byggdes en ramp vid huvudentrén. Biutrymmena från 1977 under orgelläktaren byggdes om med större toalett och ett pentry har satts in. I kyrkorummet togs de två främsta bänkraderna bort och trägolvet ersattes med kalkstensgolv vid bänkarnas plats. Kyrkorummet målades om. Ritningarna gjordes av Ateljé Alfa arkitekter.

2017 målades tornet. (Efter inventeringen.)

Exteriör

Kyrkan idag består av ett medeltida torn i väster samt ett långhus med femsidigt kor i öster från 1885. Tornet är vitputsat med trappstegsgavlar och tak täckt av blyplåt. Långhus och kor är byggt av rött tegel med tak av målad plåt. Fasaden är indelad med strävpelare. Gjutjärnsfönstren sitter i rundbågiga öppningar. Långhus och kor är byggda i en blandning av nygotisk och nyromansk stil.

Fasad mot norr.

Fasad mot söder.

Kyrkans sockel är spritputsad och gråmålad runt hela kyrkan. Kyrkans murar i långhus och kor är uppförda av rött tegel murat i kryssförband, det vill säga vartannat skift med löpstenar och vartannat med koppstenar. En hel del tegel är utbytt under årens lopp. Fasaden indelas med strävpelare mellan fönstren och i hörnen. Strävpelarna trappas av i två nivåer och är avtäckta med gult tegel klätt med grå plåt. Strävpelarna övergår uppåt till lisener. Fasaderna avslutas med en rundbågsfris och en profilerad putsad takgesims.

Tornets nedre del är byggt av gråsten och av tegel ovanför, förutom i öst där 1100-talskyrkans gråstensgavel ingår i tornmuren. Tornet är putsat och vitmålat.

På tornets norra och västra fasad sitter en gördelgesims med en tandsnittsfris, ovanför finns rester av hörnlisener. Frisen saknas på södersidan och försvann antagligen vid

reparation 1791. Tornet har trappstegsgavlar mot norr och söder. Trappgavlarnas avtäckning är inte den vanliga med lutning åt ett håll utan lutar åt två håll vilket gör att de antagligen fick sin utformning under mitten av 1800-talet. Gavlarna är dekorerade med blinderingar och norra sidan även ett sågtandsskift. Tornet har flera stickbågiga ljudöppningar i alla väderstreck med träluckor. På tornfasaden sitter flera ankarslutar från olika tider.

Kyrkans fönster i långhus och kor sitter i rundbågiga tegelöppningar med vitmålade smygar. Solbänkarna är klädda med grå plåt. Fönstren från 1885 är av svartmålat gjutjärn, indelat i rombiskt spröjsverk och en cirkel överst. Långhuset har fem fönster på varje sida. Mindre fönster finns i kor och vapenhus. Glaset är mestadels klarglas förutom i koret som har svagt färgat glas. Kyrkorummets fönster har enkelglas medan förrummens fönster har innerbåge med isolerglas sedan 1977.

Kyrkans huvudingång är i tornets västra fasad sedan 1823. Portalen revs 1939 och fick sin nuvarande utformning. Den består av en flersprångig rundbåge murad i handslaget rött tegel. Dubbeldörren är en ramverksdörr klädd med ekpanel i rombiskt mönster. Ovanför sitter ett halvrunt fönster med blyinfattat antikglas. De två övriga dörrarna i öster är enkeldörrar likaså klädda med ekpanel i rombiskt mönster. Samtliga dörrar är från Græbes renovering 1939. Granittrappor leder till dörrarna och vid huvudingången även en ramp. Ramp och trappa har stödmurar av betong.

Sadeltaket på tornet är täckt med gjuten blyplåt som lades om 1969. På torntaket finns en höj- och sänkbar signalflagga som använts för att signalera gudstjänstens början. Sannolikt är den från 1800-talets början, då enskiftet gjorde att gårdarna spreds ut längre från byn. Långhus- och kortak är täckta av gråmålad skivtäckt plåt. Hängrännorna är av grå plåt medan stupören är av röd plåt.

Interiör

Vapenhuset i tornets bottenvåning är ett rektangulärt rum med dagsljus från ett fönster i söder. På norrsidan leder en svängd trätrappa till tornets övre våningar. Under trappan finns teknikutrymme utan någon inbyggnad. Väggarna är putsade och kalkade, i taket sitter vitmålad pärlspontpanel och på golvet ligger kalkstensplattor. I vapenhuset står två kritstenslejon från den romanska kyrkan, ett ekskåp från 1500-talet och ett bokbord.

Tornets medeltida korsvalv revs förmodligen 1885 då de två lägre bjälklagen lades in i tornet. På det andra våningsplanet är 1100-tals kyrkans gavelfasad av gråsten synlig på östväggen. Övriga väggar är av oputsat tegel, taket av ekbjälkar och ovanförliggande

bräddor, på golvet ligger plywood. Övriga våningar har oputsade tegelväggar och brädgolv alternativt med plywood pålagt. De olika våningsplanen visar variation i murningen och eventuellt visar det olika byggetapper. Flera våningsplan är försedda med dragbjälkar till förstärkning. Klockstolen på fjärde våningsplanet och bjälklag är dendrokronologiskt daterad till mitten av 1400-talet och tros ha tillkommit vid en ombyggnad av tornet, kanske under 1500-talet. Virket är återanvänt eventuellt från en klockstapel och har en mängd förtagningar.

Det gamla urverkets mekanik från 1776 till tornuret är sparat inom bräddväggar. Tornets taklag är av ek och sannolikt medeltida. Takstolen är av gotisk typ med dubbla remstycken, tass, stödben, dubbla hanbjälkar och sparrkryss.

Från orgelläktaren mot koret.

Långhuset mot orgelläktaren

Vapenhuset med ekskåp och kritstenslejon.

Sedan 1977 är orgelläktaren underbyggd med biutrymmen och en passage skapades mellan vapenhus och kyrkorum. Golvet är belagt med kalksten, väggarna är målade och i taket profilerad panel. Dörrarna är profilerade spegeldörrar. Här finns ett samtalsrum med bord och stolar, en toalett och sakristia med ett pentry. De två rummen har klinkergolv, vävade målade väggar och vitmålad profilerad panel i taket. Gjutjärnsfönstren har försetts med innerfönster av isolerglas i vita aluminiumramar.

Kyrkorummet består av långhus, upphöjt smalare kor i öster och orgelläktare i väster. Slutna bänkar står på ömse sidor om mittgången. Väggarna är putsade och målade, i nederkant brunbeige och över bänknivå gulbeige. Fönsteromfattningarna markeras med mörkare färg. På golvet ligger kalksten, under bänkarna obehandlade brädor. Långhuset täcks av ett femsidigt brutet trätak med vit pärlspontpanel mellan bjälkar som avslutas på konsoler på väggen. Mellan vägg och tak går en profilerad trägesims. Gesims, konsoler och bjälkar är gråmålade.

I nordöstra delen av långhuset står predikstol och ljusbärare, på norra sidan finns ett piano.

Triumfbågen mellan kor och långhus är bred och rundbågig. Koret är förhöjt med två trappsteg belagt med kalksten liksom korgolvet. Taket i koret är välvt med trätunnvalv och avslutas i öster med ett murat hjälmvalv som är blåmålat. Tidigare hade hjälmvalvet gula stjärnor. Koret är femsidigt med sex fönster. I koret står ett fristående bordsaltare framför altarringen och på södra sidan den romanska dopfunten. Bakom altaruppsatsen är förråd och en utgång till kyrkogården. Ovanför dörren sitter ett rundfönster med färgat glas.

Orgelläktaren i väster har en femsidig planform och vilar i framkant på två träpelare med bladkapitäl. Läktarbarriären är tät med ramverk och fyllningar.

Inredning och inventarier

Altaret av målat trä från 1885 är tillverkat för altaruppsatsen. Sidopartierna med speglar är utskjutande.

Altare 2 från 2013 är ett bordsaltare av furu. Skiva på fyra ben som är tillverkat av AlltMöjligt verkstaden.

Altaruppsatsen är ett så kallat additionsaltare från 1596 troligen tillverkad vid Daniel Tommisens verkstad. De sex fälten i mitten var tidigare försedda med bibelspråk men bemålades 1781 med bilder från nya testamentet. Dessa målades om 1885 av målare Hjalmar Berggren i samband med kyrkans ombyggnad. Bilderna är kopior av

konstnären Carl Blochs tavlor. På ömse sidor om bilderna står räfflade pilastrar flankerade av snidade beslagsvingar. Framför står joniska kolonner vilka bär en baldakin som välver sig över altaret. Överst kröns baldakinen av ett grekiskt tempel och vid sidorna beslagsvingar. Kolonnerna kröns av basunblåsande änglar. En liknande altaruppsats från samma verkstad finns i Tygelsjö kyrka som har kvar målningarna från 1781.

Altarringen är förmodligen från 1885 och har en femsidig plan. Det vitmålade räcket är genombrutet med en rundbågig arkad med kolonetter. Överliggaren är av polerat trä och knäfallet är tygklätt.

Dopfunten av sandsten är troligen från 1100-talet. Foten är tillkommen i början av 1900-talet. Den runda cuppan har en grund hålkäl nedtill och cuppan är dekorerad med repstavsfriser i över och underkant. Foten är fyrkantig med ett konkavt kolonnliknande skaft. Till funten finns ett målat trälock från 1741 som konserverades 2002. Locket är en svagt sextonkantig platta med en mindre åttkantig profilerad platta som avslutas med en knopp.

Altaruppsats.

Dopfunten.

Predikstol.

Predikstolen med korg och baldakin av målat trä är tillverkad kring sekelskiftet 1500/1600, troligen vid Daniel Tommisens verkstad. Den räfflade kolonnen under korgen tillfogades eventuellt 1885. Korgens hörn smyckas av kvinnofigurer, karyatider, med underdel av änglaansikten och maskaroner. Korgens sidor har inom rundbågiga fält skulpturer av Paulus, Petrus och Johannes döparen. En svängd trappa från 1885 med smidesräcke med bladformer leder till predikstolen. En baldakin från slutet av 1800-talet hänger ovanför. Den har stjärnbeströdd blå undersida och kröns av ett

gyllene kors.

Bänkinredningen är från 1885 då kyrkan byggdes. De var ursprungligen målade i ekådring men målades om 1939 i ny färgställning. Bänkarna är slutna, uppbyggda med ramverk och fyllningar i rygg, gavel och dörrar. Gavlarna är förhöjda och har en rundbågig fyllning. Målade i gråbeige med detaljer i rött och brunt.

Orgeln, invigd 1975, är byggd av A Mårtenssons Orgelfabrik i Lund. Renoverad 1996 och 2002. Fasaden är ritad av S Fogelberg 1885, den byggdes om av T Wåhlin 1926.

Storklockan är gjuten 1747 av Andreas Wetterholtz i Malmö. *Lillklockan* är gjuten 1591. Klockorna är dekorerade med växtbårder, inskriptioner och reliefer.

Övrigt

Två Lejonskulptur av kritsten från den romanska kyrkan som förmodligen ursprungligen suttit i kyrkans sydportal. De har sedan varit placerade i kyrkans östport fram till 1864 då den revs och skulpturerna placerades i kyrkogårdsmuren fram till 1983 då de togs in i kyrkan. Skulpturerna restaurerades 2004.

Ljusstakar och vaser i silver av Wiwen Nilsson.

Skåp av ek från början av 1500-talet. Enkelt skåp med stora dekorativa järnbeslag med bladformer. Ett liknande skåp daterat 1514 står i S:t Petri kyrka.

Kyrkogården

Kyrkogården har medeltida ursprung. Dessa anses allmänt ha varit inhägnade, betande ängar, som även fungerade för profana ändamål. Gravarna utformades ofta som små kullar med träkors. Kyrkogården utvidgades 1865 och 1907. Efter ritningar av G V Wahlbergs utvidgades kyrkogården, invigd 1932, med ett stort område norr om bygatan, här kallad nya kyrkogården. 1967 invigdes en urngård och 1995 en minneslund på nya kyrkogården.

Beskrivning

Gamla kyrkogården

Kyrkogården omges av en mur delvis med synlig gråsten, delvis vitputsad och avtäckt med röda tegelpannor i tre väderstreck. I öster är en husgavel, det före detta ålderdomshemmet, en del av muren. Mot söder avgränsar ett nätstaket. En trädkrans av höga lindar omger hela kyrkogården. I öst och väst finns gjutjärnsgrindar mellan kraftiga murade pelare med kontak täckta med koppar. Kyrkan omges av grus. Gravarna är mestadels omgivna av buxbom och belagda med singel, en del stenar står i gräs utan inramning. Enstaka sten och järnomfattningar finns. Många äldre höga

gravstenar står kvar på sina platser. Den vanligaste titeln är lantbrukare. En sorglig sten är över åboen Anders Perssons familj med sex barn där alla dog i späda ålder. En del stenar står tätt inom gemensam avgränsning, de begravda har tillhört samma gård. Flera stenar är av kalksten och flera stenar har infällda runda porslinsmedaljonger formgivna av Thorvaldsen.

Nya kyrkogården

Kyrkogården omges av en vitputsad mur avtäckt med kalksten längs vägarna i väster och öster, i övrigt av nätstängsel. Bokhäckar och en trädkrans av lind omgärdar dessutom hela kyrkogården. I kyrkogårdens mitt ligger den rektangulära minneslundan omgärdad av klippta tujahäckar. I lundens mitt står en natursten och ett sorgeträd.

Gravkvarteren omges av bokhäckar, gravplatserna med singel är omgärdade av buxbom. Gravstenarna är låga och horisontella. Flera ytor är grässådda och ännu inte utlagda med gravar. Gångarna är breda och raka och belagda med singel.

Gamla kyrkogården.

Nya kyrkogården.

Gravsten över sex döda barn.

Gravsten.

Byggnader på kyrkogården

Inga byggnader ligger på kyrkogårdarna. Strax utanför ligger ett före detta bårhus byggt 1929 och renoverat 1994. Fasaden är vitputsad och sadeltaket belagt med rött tegel.

Kulturhistorisk karaktärisering för Västra Klagstorp kyrkoanläggning.

Västra Klagstorps kyrka ligger mitt i byn intill gamla skolan från början av 1900-talet. Byn har fortfarande kvar gårdar som inte blev utskiftade vid enskiftet. I byn verkar finnas ett stort intresse för bygdens historia med en historieförening och studiecirkelar. Den kringbyggda gården Kvarndala är navet för hembygdsstudier och museum.

Gamla kyrkogården är omgiven av trädkrans och murar med dekorativa gjutjärnsgrindar. Träden är viktiga i ett trädfattigt slättlandskap. Gamla kyrkogården har många bevarade äldre tätt stående gravstenar kvar på sina ursprungliga platser och visar på en stor variation av gravstenar som berättar traktens historia.

Nya kyrkogården karaktäriseras av buxbomsinramade gravar med singel enligt sent 1800-tals ideal och bokhäckar enligt 1930-tals ideal med låga horisontella stenar.

Kyrkan är byggd under en intensiv kyrkobyggnadsperiod. Mellan 1860-1910 nybyggdes 113 kyrkor i Skåne. Av dessa behöll 22 ett äldre torn, liksom Västra Klagstorp. Intensivast var nybyggnationen runt Malmö-Lund-Landskrona regionen 1880-1910. Befolkningen i Skåne ökade kraftigt under 1800-talets andra hälft och ökningen förflyttades från landsbygden till städer och orter med närhet till industriell utveckling.

Västra Klagstorps kyrka har ett medeltida torn medan långhus och kor är byggt 1885 och ritades av byggmästare Nils Andersson som även byggde kyrkan. Kyrkan är en enskeppig långhuskyrka med polygonalt kor byggt i oputsat tegel med rundbågiga gjutjärnsfönster. Den karaktäriseras av en historiserande blandstil med nygotiska och nyromanska stilelement. Rundbågsfriser och rundbågade fönster visar på en nyromansk stil. Brunius som påverkat kyrkobyggandet i Skåne på många sätt, förespråkade en medeltidsinspirerad stil som uttrycks i rundbågsfrisen på fasaden längs takfoten. Långhus och polygonalt kor är en typisk plan för många nygotiska kyrkor. Fasadens indelning med strävpelare mellan fönstren är också nygotisk. Fasaden är enkel och har inte den detaljrikedom som nygotikens kyrkor visar. Kyrkan är typisk representant för sin tid. Fasaden är välbevarad och med ursprungliga gjutjärnsfönster. Västra Klagstorps kyrka har stora formlikheter med Västra Hoby

kyrka som byggdes året efter.

Det medeltida putsade tornet med kvarvarande medeltida murverk, taklag och klockstol utgör ett betydelsefullt historiskt dokument. Tornets gjutna blytak har stort värde, då de flesta kyrkors blytak blivit utbytt till andra material. Det invändigt oputsade murverket visar den medeltida kyrkans västgavel på ett pedagogiskt vis. Tyvärr är tornvalvet rivet. Tornet har flera gånger reparerats. Ingångsporten är från Græbes reovering 1939 liksom dörrarna.

Den höj- och sänkbara flöjeln på torn toppen för att signalera gudstjänstens början är kulturhistoriskt intressant.

Kyrkorummet är en enkel ljus sal med stora gjutjärnsfönster, brutet trätak och upphöjt femsidigt kor. Kyrkorummet präglas främst av två tidsskikt, året det byggdes 1885 och Græbes reovering 1939. Vid Græbes reovering fick kyrkan nytt golv och ny färgsättning på interiör och inredning. Väggarnas och takets tidigare dekorationer togs bort.

Från den gamla kyrkan finns romansk dopfont och två kritstenslejon, de senare är dock mycket skadade. Från 1500-tal är predikstol, ekskåp och altar uppsats. Altar uppsats och predikstol är tillverkade vid den kända Daniel Tommisens verkstad. Han har även tillverkat predikstolen i S:t Petri kyrka i Malmö. Altar uppsatsen har en ovanlig utformning där uppsatsens går ut som en baldakin över altaret. En liknande från samma verkstad finns i Tygelsjö kyrka där tavlorna inte är ommålade på 1800-talet och därmed har högre värde. Additionsaltaret är, liksom predikstolen välgjorda renässansarbeten från sekelskiftet 1500-1600. Ekskåpet i vapenhuset är ovanligt, det finns två i Skåne, ett i liknande stil finns i S:t Petri kyrka.

Att tänka på

- Kyrkogårdens omgärdning med murar, grindar och trädkrans är betydelsefulla i ett trädfattigt landskap. De många intressanta äldre gravstenarna på gamla kyrkogården bör vårdas och få stå kvar som historiska dokument.
- Tornets medeltida murverk och taklag utgör ett historiskt dokument som bör värnas liksom dess gjutna blytak.
- Kyrkans altar uppsats och predikstol bör värnas.

Skydd m.m.

Kyrkan och kyrkogården skyddas som kyrkligt kulturminne enligt 4 kap. kulturmiljölagen. Tillkommen före 1939. Omfattas av tillståndsplikt 4 kap. 3§. Kyrkoanläggningen ligger inom reg fornlämning Västra Klagstorp 18:1. Den utgör en

bytomt och skyddas enl. 2 kap. kulturmiljölagen.

Källor och litteratur

Kyrkorivningar och kyrkobyggen i Skåne 1812- 1912, Siegrun Fernlund, akademisk avhandling vid Konstvetenskapliga institutionen vid Lunds Universitet, 1982

Skåne, Landskapets kyrkor, red. Markus Dahlberg, Riksantikvarieämbetet, 2015

Sockenkyrkorna – kulturarv och bebyggelsehistoria, Riksantikvarieämbetet, 2008

Underhållsplan för Västra Klagstorps kyrka 2006-05-02, Wikerstål Arkitekter AB

470 nya kyrkor. Bidrag till Sveriges arkitekturhistoria 1850-1890, Jakob Lindblad, 2009

I de dödas vilorum Malmös begravningsplatser, Jeanette Rosengen& Urszula Striner, 2013

Klagshamn-Västra Klagstorp. En dokumentärsamling om vårt samhälles historia, 2006

Västra Klagstorp och Klagshamn. Oxie härads hembygdsförening årsbok 1989

Samtal med Bror Olsson f.d. ledamot i kyrkorådet, 2017-01-31

https://sv.wikipedia.org/wiki/V%C3%A4stra_Klagstorp%E2%80%93Tygelsj%C3%B6_I%C3%A4rnv%C3%A4g

<http://malmo.se/download/18.28ab91a21590ccof67057b8/1482402969777/Dp+5389+Planbeskrivning+granskning.pdf#search='historia+v%C3%83%C2%A4stra+klagstorp'>

Övriga uppgifter

Denna rapport, en kulturhistorisk karaktäristik och bedömning av Västra Klagstorps kyrka, Malmö pastorat, har upprättats av:

Kristina Simonsson, Arkitekt SAR/MSA (rapportförfattare, inventering och foto)

Karl Johan Kember (granskning), Arkitekt SAR/MSA, Certifierad sakkunnig avseende kulturvärden.

JAIS arkitekter AB, Sundstorget 3, 251 21 Helsingborg, 042-14 92 30, www.jais.se

Inventeringsdatum: 2017-01-31

Färdigställd rapport: 2018-05-07

Västra Klagstorps kyrka - byggnadsbeskrivning

Stomme:	Murverk - Tegel Murverk-Gråsten
Fasadmaterial:	Tegel Puts (torn)
Fasadkulör:	Röd Vit
Takform:	Sadeltak - Med dubbla fall
Taktäckningsmaterial:	Plåt-skivtäckning Plåt-bly (torn)
Byggnadsdel:	Torn-väster Långhus Kor-öster-smalare-polygonalt